

NT2 in Vlaanderen. Taken voor taalvaardigheid.

1 januari 1996

Auteur: Greet Goossens

Volume: 27

Nummer: 3

Pagina's: 140-151

Documenten

- [moer_jrg27_021.pdf](#)

greet goossens g egroeid tot e en vorm van onderwijs voor alle le erlinge n die e e n grote achter s tand h ebb e n o p het gebie d van ta alvaardig h e id te n aanzien van d e modal e leerling het nt2 onderwijs nt2 in vlaanderen conce ntr ee rt zi ch dan ook op het wegwe rke n v a n di e ac ht e r s tand e e n uitvoeri ge b espre king taken voor taalvaardigheid v a n d e argume ntati e v oor de inte gratie v a n nt r e n nt2 onderwijs is t e v inde n in jasp a ert 1996 h et nt2 onderwijs in vl aande re n ka d e rt in het vlaam se onde rwij svo orra ngsb eleid o vs zowe l in nederland als i n vlaa nde ren word t de dat in i9 9 i in werkin g is ge tre d en o m sc hole n laa tste ja re n steeds du i del ij ker da t on derwijs da t m e t ee n ze ke r p erce nt age mi gr a nt e nlee rlinge n rek en ing h o udt m e t taa lp roblem e n di e andersta lige minimum ti en pro cent d e ka ns t e geve n aa n l eerl ingen k unn e n on de rv ind en ook ten goe de ko mt ac hte r s tandsb estrijding en onde rwij ss t imul e aan an dere lee rlinge n die een g ro te achterstand ring te do en voor h et sec undair o f voortgez et hebben op het ge b ied van taa lvaardighe id ten o nde rwij s kreeg het ovb d e naam inn ova ti e aanzie n van de m od al e lee rling me t and e re proj ec t me e h et innova ti eproj ec t is in de ee r woo rden nta o nd erwij s word t ni e t m eer opgevat ste plaats ge ri c ht op de eer ste gr aad va n h et als onderwijs da t enke l en a llee n is ge ri c ht op sec und air o nd erwij s d e twaalf to t vee rtie n lee rl ingen die een an dere m oeder taa l heb b en dan h et j a ri gen s c hol e n die in h et innova tie proj ec t ne de rla n ds in ne d erl a nd zijn e r m ede op gro nd stappe n in totaa l een zes ti gt a l kr ij ge n ee n van die ge- dachte twee m e tho den nede rlands verpli chte ke nni s makin g m et ee n a an tal o n twi k keld d ie gesc hikt z ijn voo r nti en nt2 domeinen z o als nt2 inte rc ul- tureel onde r leerlingen i n het voo rtgez et o nde rwis sv taal wij s studi eb ege l eiding en zovo ort in ruil kem n a 1 994 e n in s trume ntaa l h e rlet 1994 in voor ex tra les tijd en en onde r s t e unin g vl aan de ren he bb en bogaert goossen s kli- mop omdat er in he t vl aamse onde rwij s vo o r 1 99 2 on twi k k eld 1991 ni e t of n a uwelijk s sprake was va n sch oo l daa rnaast wo rdt in ne de rla nd en vlaa n de ren ge bo nden nt2 initiatieven e n e r gee n school s t eeds m eer voo

ropgesteld dat het tvta on de rwijs overstijgende nt2 projecten li ep en b es to nd gericht moe t z ijn op de o ntwikkeling va n de d e moge lijkheid om een to ta alb e le id vo or nt2 vaardigheid o m met sc h oolse taa l en t ek s te n om te uit t e s tipp el en h et ste unpunt n ed erland s a ls kun nen gaan di e vaa rdig he id m oet da n lei den tot he t tw ee d e taa l door de to e nmalige mini st e r van beter func tio n ere n in h et onderwijs zie ook s c hool onde rwijs op geri cht e n onde rgebrac ht bij de t aal als s truike lblok hajer meestringa 1995 katholie ke universite it l e uve n kr eeg de in di t arti kel beschrijft greet g oossen s werkza m opdrac ht dit te c o o rdin e ren e n te ondersteu bij het ste unpunt ne derla nds a ls tweed e taa l van ne n door ond erzoek nasc h o lin g mate r iaal d e kath ol i eke uni ve rs ite it in leu ve n hoe in o ntwikk e ling e n impl e m e nt a ti e vl aa nde re n wo rdt o mgegaan me t bove nge noemd e ontwikke li ngen zij besp reekt d e ui tgewe rkte taal d e do elgroep van h e t dome in nt2 z ijn de vaa rdighei dsaanpa k in h et voo rtgezet o n de rwijs mind e r t aalvaa rdige lee rlin gen binn e n d e p ro zowe l h et wat a ls h et h oe ko m en daa rbij a an d e j ectsc hol e n he t gaa t hie rbij zowe l om orde we lke taa lvaardig h e id wordt van de leerlingen a ut ochtone l ee rlin gen al s allochton e di e h e t ve reist e n op we lke ma nier m oe t di e taalvaardig h e id g rootst e d ee l van hun sc ho ollo opb aan in he t da n wo rd en opgebo u w d ne de rl a nds he bb en d oorlop e n d e do e lst e l ling die voo rops t aat i s de o ntwikkelin g v a n de vaa rdigh e id o m me t d e sc h oolse taal e n t ek s t en in vl aande re n wordt ne derland s als tw ee d e om te kunn e n gaan di e vaard igh e id mo et da n taal nt2 d e l aats t e j are n ni e t m eer o p gevat le id e n tot ee n b et e r fun ction e re n in he t als ond e rwijs in geri c ht vo o r e nk el e n alleen onderwij s lee rli n ge n di e een ande re moe de rtaal h e bb en d e doels t ellin g va n de nt2 werking binnen dan h et nede rlands h et is in d e praktijk uit he t innovati e proj ec t i s du s het ontwikkel e n 140 moer 1996 3 van d e sc hools e taalvaardighe id va n de le erlin evolutie van het wonen gen hierbij rijz en onmid dellijk d e volg e nde vragen op welke mani e r moeten de ze le erlin door de eeuwen heen kende de won i ng een ge n t aalvaardig g em a akt word en welk niv eau enorme evolutie dit kwam vooral door de van ta alvaardighe id mo eten z e uit eind elijk technologische ontwikkelingen b e reiken om goed te kunnen fun ction e re n in h et onde rwijs en in hoeve rre is het d e taak van in de prehistorie was de technische kennis en d e sc hool om a an di e vaardigh e id te bouwe n vaardigheid van de mens erg zwak de levens ik z a l gaandeweg een a ntwoord op d e ze vra situ atie was toen erg hard en de mens moest ge n prob eren te formul e re n zich voortdurend verplaatsen om voedsel te vinden hij zocht bescherming i n natuurli jke een wereld van verschil schuilplaatsen zoals gro tten en holen kinderen taalvaardigheid l a te n ve rwe rve n is van zodra de mens gereedschap g i ng ontwikke ze ker nie t allee n h e t d o m e in van de sc ho ol al len kon hij ook natuurli jke materialen gebruiken va naf hun ee rs t e l even sj aar als de sc hool nog om een woning te bouwen hout klei en leem ver a f is zijn kind eren vol o p b ezig om taal t e waren toen zijn bouwmaterialen v erwe rve n d eze sp o nt an e ve rw e rv ing zo rgt doordat de woning groter werd was het moge ervoo r dat kind er e n ni e t als taallose wez en s op lijk er allerlei woonfuncties in te voorzien sc hool aankome n op ee n paar uitzonde rin woningen voor doden en goden werden tot

gen n a kunne n alle kinder e n di e aa n de sc hool echte kunstvoorwerpen uitge-
bouwd b eginne n uitdrukking geve n aa n alles wat z e de situering van de wonin-
gen ten opzichte van in hun we re ld tot dan t oe tali g h ebb e n moe te n elkaar
werd belangrijk in de klassieke oudheid uitdrukken m aar als z e op school kom e
n ver waren de straten rechtl i jnig a nd ert e r h ee l wa t z e komen a ls h et ware
in ee n ni e uwe we reld te recht ee n wereld waarin van natuurlijke materialen
werd nadien over ni eu we andere dinge n tot uitdrukking geschakeld op nieuwe
bouwmaterialen zoals gebrac ht mo et e n worde n wa a rin de d i ngen gedroogde
en gebakken steen op ee n ande re wijze vertaald mo ete n wo rde n in de m id-
deleeuwen verrezen vele nieuwe ste me t d e taal di e z e van thuis uit meebre nge
n den rond burchten en kastelen in de latere schi e ten h eel wat lee rlin ge n t e
kort ze renaissance keerden elementen uit de griekse besc hikk en ni et ove r de
vaardigheid d ie nodig bouwstijl weer is om op sc ho ol go e d te fun c tion eren o
m bij voorb eeld vrage n van d e l eerkr acht te b egrij afbee lding i fragment uit
een ha ndb oek tec hn o lo p en e n e r op ee n a de quat e wijze op te r e age gisch
e op voedi ng ee rs te jaa r sec undair o nd erwis ren of om t ek s ten al s di e in
afb eeldin g i te kunne n b eg rijp e n e n e r d e esse ntie van te kunn en ve rwo-
ord e n en ze mo e te n z e kunne n kunne n onthoude n e n verwoorde n ge
bruiken al s ba s is voor ee n aant al vaa rdigh e d e kenni s bood sc happ e n di e
in dit soort t ek den e n voor ve rde re ke nnis hie rtoe i s ee n s t en worde n ove
rgebra c ht he bb en ee n sp ec i ho ger niveau van cogniti eve ve rwe rkin g ve r
fiek k a r a kte r ze zijn z ee r ab s tract z owe l wa t e is t d e leerli nge n mo e ten
de info rma tie uit de d e b egripp en betref t die erin worde n aange bood sch a
ppen imme r s kunne n s tru c tur eren brac ht als de mani e r wa a rop d eze b
egripp en e n orde n e n hoo fd en bijzaken sch eid en de ond erling verband houd
en me t lkaar het informati e ve rge lijken m et ande r e ree ds kunne n om ga an
m e t dit s oort te ksten veron b esc hikba re informa ti e enzovoort d erste lt du s
k e nni s van die begr ipp e n en hun spijtig geno eg h ebb e n we mo et e n vast t
elle n talige e tike tte n en va n di e ve rba nden e n de dat een groot deel van de
leerling e n dit so ort vorm wa a rin ze in ta a l worde n uit ge drukt te kste n ni et
aankan omdat hun ke nni s van de ve rder he bb e n d e z e kennisboodschapp en
wereld ni et groot g e no eg is en omda t z e h e t ook ee n heel sp ec ifiek doel de
leerlingen sc hooltaal nederland s onvoldo ende be h ee r moeten niet allee n in
staat zijn de b e gripp e n se n en hun relaties te begrippe n ze moe ten ze ook als
we wille n d a t leerli nge n de sc hool m e t 1996 3 moer 141 all es moet in het
werk gesteld worden om te voorkomen dat een zwaa r ongeval z ich v oordoet bid
een industriële activiteit moor a ls het don toch gebeua m oe t d e r ampenbestrij
ding zo goed moge lij k georganiseerd wo rden de provinc iegouverne ur s hebben
daarom r ampenpla nn en voor h ulp verlening uitgewe r kt voor risicovolle indus-
triele installati es di e rampenplannen zu llen rege lma ti g uitgetest wo rden doo r
oefen ingen de bevo lkin g moet echte r weten waarover het gaat ken en ovef gen
deze brochure is een eerste stap in de informatieverstrekk ing tra cht n u d de
nuttige tips b o abonnementen het toch gebeurt en elke minuut teer met u sam oa
p yegtleve basis de ministeg van binnenlandse zake n u deskundl9 8diseren w 1 vo-
ordelige jaarabonnementen n g chuvv k spfeken met een jaa ra bonnemen t be sp

aart u soonijk en een halve maand abonneerdsgeleid en u p en kostes een eventuele prijsverhoging tijdens de vakantieperiode u kan u w factuur ook drie maanden of zes maanden vooraf betalen met een domicilie ring worden de facturen automatisch verlaagd bij eventuele opzegworf u w sdaagruut hckaid bn geen tegoed teruggestort otmlet een recht pben hovc la iok l ntm ven rast a 0 e d 2 bakamende aansluitingen r d ycdend la v 8 xkcnelerdm 12 199 ru v ea da l 9 ti o ie ve 19 d 01 ncri het abonnementstarief voor een aiaidin0 v o w hcmne vfp wp m no8 xn bijkomende aansluitingbedraagt 30 en i tijd dis sibe o o i0e rtd a inane van het hoo fdtari ef informatie n een g ita4 em ocyun zov o sn mr1 m de w p rijsopgave van de eenmalige kwome nun larneku w m minel pm uw1 co nuu e1o aanlegkosten zijn geheel vrijbl ijv end kochu m mdskt pre luil0 yu v s n en i 8 9 de kt ml ws ynvum hun wli de evek sm debe ke sr peneke e sin tltiew kno 3 tele fonische service rg 81 v n be p n voocvads tdadi 2 2 u bezo n alk 60 bij n a alle wens e n en verande ringen d 1e sutilom h m but8 oed ru r tde een kan u telefonisch regelen alleen 7 uzm m e d ixuui gym wru m t w 1i ei adreswijzigingen en opzeggingen moet hcidsd38 0 k s hlo un acsu info in het station mo vou ti z in8 midd d u schriftelijk of persoonlijk melden in deze folder bevat slechts enkele van de meest gebruikte verbindingen van en naar het geval u over een convertor zou berchemer zijn echter nog heel wat meer vlotte verbindingen beschikken moet u deze inleveren bij achteraan in de folder vindt u enkele prijsvoorbeelden van veelgevraagde bestemm verhuis buiten het de by svijdin8 aesddlan er bestaan echter heel wat meer interessante ismogelijkheden en talrijke voordelen integranverdeelgebied bij verhuiss naar b v e inkaarten b dagtrips gr oe0 sr eizen en waarme e met oetr ein reizen e xtra i lut nv ons personeel geeft u hierover graag alle inlichtingen een woning waar reeds een oden m ziekte gen m e sab vo o r informatie kan u terecht aan de balie van ons inlichtingskantoor te antwerper integaoaansluiting is mag u de sa scr d it is geopend van maandag tot vrijdag van 7 00 tot 22 0 0 uur op zaterdag van 8 0 n 4 p y8 dn8 converter meenemen maar u moet dit d sa op xon en feestdagen van 9 00 tot 19 00 uur wel melden eau onze d i enste n as uit idt w n idy w u kan er even eens te lefonisch info bekomen op het nummer 03 233 39 15 afbeelding 2 voorbeelden van boodschappen voor de burger succes doorlopen dan zullen we ervoor moeten ekanalen zoals bovenstaande is een vorm van tenzorgen dat ze wel met dit soort van kennis taalvaardigh eid ve rei st die het alledaagse overdracht kunnen omgaan stigt de communicatie in deze situ aties ver loopt bijna uitsluitend in formele abstrac te de taalvaardigheds eisen die de school stelt standaardtaal terwijl voor de informele com zijn niet alleen een voorwaarde om aan h e t muni catie thuis of op straat het dialect of een andere rwijs te kunnen de eln em e n d e school a n d e r e t a a l b e s t t o e r e i k e n d e n s o m s z e l f s a a n w i l d e l e e r l i n g e n o o k v o o r b e r e i d e n o p h e t g e w e z e n z i j n l e v e n i n d e m a a t s c h a p p i j o m a l s e e n v o l w a a r a l s d e s c h o o l o f d e o p l e i d i n g m e n s e n k a n s e n d i g e b u r g e r t e k u n n e n f u n c t i o n e r e n i s e e n w i l g e v e n o m i n d i e m a a t s c h a p p i j e e n g o e d z e k e r n i v e a u v a n t a a l v a a r d i g h e i d v e r e i s t d e g e i n t e g r e e r d e p l a a t s i n t e n e m e n d a n z a l z e m a a t s c h a p p i j m o e t i m m e r s d e b u r g e r s h u n h e n d a a r o o k t e r d e g e o p m o e t e n v o o r b

ere i rechten en plichten kunnen duid e lijk make n de n o nder me er door hun de nodige ta a lva a r en informatie kunnen g e v e n ove r ni e uwe digheid bij te brengen re glem e nte ringen over politi e ke e n maat sc happ elijke standpunt e n ze wil ook hulp kiezen voor een aanpak bied e n bij het uitvoeren van taken of waar sc huwen voor mogelijke gevaren het we rke n aan die t a lvaardigh eid is voor ee n hiervoor maakt ze gebruik van tijdschrift e n groot d eel de taak van het vak n ed e rlands d e kranten t e levi s ie informatiebrochure s c on m a ni er waarop dat g e b eurt hangt af van de tracte n en ove r ee nkomsten reclamebood wijze w a arop men taalonderwijs benad ert dit sc happen gebruiksaanwijzingen enzovoort taalonderwijs heeft altijd al tus sen tw ee pol e n om gebruik te kunnen maken van informa gependeld ik sch ets z e hierond e r e n probee r 142 moer 1996 3 er onmidde llijk de voor en na d e len a an te onderwijs en kwam te re c ht bij di e vorm van koppelen voor een uitvoerig e b esc hrijving ta a londerwijs die d e spontan e ta alverwerving van d e twee grote benad e ringen van taal als model e n uitg a ngs punt nee mt ond erwij s ve rwij s ik naar ja s paert 1996 in natuurlijk e t aa lverwervin gss ituatie s le er je taal al do e nde door dingen te doen w aar j e ta al h e t taalonde rwij s concentre ert zic h in veel bij nodi g he bt d e aa nd ac ht van de t aalleerder gev allen hoofdzakelijk op h et aanbrengen va n is op d at mom ent g e ric ht op d e uit t e vo e re n het sy s te em v a n d e taal di e moe t worde n taak en ni et zoz ee r o p d e t a al di e d aarbij wordt aangelee rd nieuwe infor matie ove r bepa ald e ge bruikt e leme nt en e n reg e ls van da t s y s te em wordt vertaald na a r onderwijs b e t e kent dit dat le er stap sgewijs ove r gedragen en de t ee rd e r s wor lin gen of te erde rs voortdurend g ec on fron de n a an de hand van o e feningen ge help e n bij teerd moe t e n word en m e t tak e n di e ni e uw e h e t c ombine re n en to ep asse n ervan in d e eise n s tellen a an hun taalva ardi ghe id we spre to ep ass ingsfase mo e ten de taallee rd e r s in fe ite k e n dan o o k v a n taa kgericht onde rwis nie t s ni euw s m ee r l e re n z e mo e t en d e om die take n s u cces vol uit t e vo e ren mo e t en v e rworve n ke nnis synthe tis eren in e e n g rot e r d e l e e rlin ge n in taal ve rp akte informa ti e ve r g ebruiksge heel ik z al dit van a f hi er dan ook we rke n di e ze n og niet ee rde r of n og ni e t op s ynthetic h taalonderwijs no e me n e n b as e e r mij d at niveau verwe rkt h ebb en ze moete n hun hi e rvoor op de door mi c ha el lon g e n g r aham ei gen taalvermo ge n mobili se ren om t e prob e cro ok es geintrodu cee rde t erminologi e in v e r re n a an de nieuwe uitdaging t ege mo et te b a nd me t d e twee ba s i s ri c htin gen binn e n kom e n wanne er dit vermoge n ni e t vo ldo e nd e ta a lond e rwij s lon g e n crookes 1992 blijkt om h e t probl ee m op te lo ssen zal he n e e n go e d voorb ee ld van syntheti sch ta a lon hulp aan gereikt mo et e n word e n om d e ges tel d erwij s is h et klass ie k e gra mmati caond e rwij s d e taak uit t e voere n d e lee rlinge n worde n d e l eerkracht geeft de lee rlin ge n a l d a n niet da n ge motive e rd e n ge a ssi s tee rd o m di e tak e n aan de hand van vo orb eelde n e n aantal nie u ondank s hun tekort aan taalvaa rdi gh e id toc h we rege ls e n termen en de lee rlin g en o efe ne n tot een go e d e inde te br e nge n op elke s uc ces die ve rvolge ns i n aan de h a nd van daarvo o r volle uitvo e ring van ee n taa k volgt dan ee n ontwerp en o efe nin ge n so ort analy se van de moeilijkhe de n die ermee dit ty p e van ta alonde rwij s kan su

ccesvol zijn gepaard gegaan zowel de taalgebruikers als de niet-metname bijgemotiveerde en ervaren taalgebruikers en van de stappen die de leerders die plezier beleven aan het taal leren volle oplossing van die problemen hebben proces zelf en die gewoon zijn om met dit geleid vandaar dat dit type van onderwijs ook soort systeem informatie om te gaan analytisch taalonderwijs genoemd wordt long en crookes 1992 bij een groot aantal taalleerders waartoe verle door de herhaalde confrontatie met een minder taalvaardige leerlingen² leerders bepaald type probleem groeit een soort systeem horenblijkt de ergelijk taalonderwijs echte rmatisc h bese f van hoe dat probleem opgelost heel wat mindere vruchten af te werpen vaak kan worden gaandeweg krijgt die systeem a ti wordt geprobeerd om hiervoor een oplossing sering vas tere vorm en k a n ze gaan fungeren te zoeken door dit type van onderwijs zoals onderdeel van het taalvermogen communicatief mogelijk op te zetten de zo zullen leerlingen in een analytische aanpak te komen dan in de eerste plaats op de pak een brief leren schrijven door eerst te getoepassing van de aangebrachte systeem informatie met brieven als lees teksten te werken en informatie in reële gebruikssituaties te leggen toeh een bepaald moment zelf een van die brieven zijn hierdoor de problemen niet uit de weg te moeten beaantwoorden in plaats van eerst te geruimd want ook in de communicatieve aanpak te krijgen over de structuur van de briefpak worden nog altijd bepaald aspecten van gaan ze onmiddellijk aan de slag gebruik het taalsysteem als uitgangspunt genomen makend van de brieven die ze al hebben gehad en de juiste briefstructuur daaruit destillerend vanuit die vaststelling ging het steunpunt² rijzen erop dat moment problemen dan is op zoek naar een effectieve aanpak van taal dat het geschikte moment om daarop in te gaan 1996 3 moer 143 en kwestie van willen op het steunpunt wordt hiervoor moet de groep leerlingen punt² werd dus voor het werken aan taal niet noodzakelijk homogene zijn en een taakvaardigheid gekozen voor de hierboven gekanimmerse opverschillende niveaus verwerkt schets te analytische aanpak de kans dat met worden elke leerling pikt er die elementen uit name de mindere taalvaardige leerlingen zich die op dat moment aanvullend zijn voor zijn betrokken voelen bij een aanpak die vertrekt eigen taalvaardigheid zo zal de leerling van het voor hen onbekende abstracte taal het taal aanbod alleen maar in grote lijnen systeem immers niet bijzonder grote en begrijpen en verwerken een andere leerling aanpak die vertrekt vanuit specifieke taalgevaleren daarnaast ook structuur in kunnen aangebruikssituaties waarbij leerlingen hun taalbrengen en een derde zal de gegeven informaardigheid verhoegen door contact te maken uit te ooken kunnen vergelijken met andere informatie en de te lken snieuwe eisen stellen aan materiële bronnen en er een persoonlijk mening hun taalvaardigheid is veel motiverender en over kunnen vormen bij de veel meer garanties voor de betrokkenheid van de leerling en het is juist die concreet werken met taken betrokkenheid die een basisvereiste is om in dit geval taal te leren is niet alleen een er zijn dus voldoende argumenten aan te kwestie van kunnen maar evenzeer van willen halen om voor een

alytische aanpak te kiezen om aan taalvaardigheid te werken in het omgaan met heterogeniteit er is rogenegroepen het inbouwen van het echt er nog een reden om te kiezen voor een natuurlijk taalverwervingsprincipe in het analytische aanpakgedoende rwijslevert alle onderwijsis echter geen simpele zaak het individuele leerlijnen en die aanvulling op verist dat de taaken waarmede wordt hun taalvaardigheid waar ze op dat ogenblik zeer zorgvuldig geconstrueerd worden zij aan toe zijn precies dat is heel moeilijk binnen moeten samen met alleen een opdracht een synthetische aanpak de taalen menten of bevatten die de leerling in staat stelt relevante regels die op een bepaalde moment worden ni euwe elementen te leren ze moeten de leer aangebracht zijn immer voor alle leerlingeng ook motive ren en mogelijke den tot de zelfde les zal het meest efficiënt verlointeractie bieden van de leerkrachten veris tpen als geen van de leerling die elementen en dergelijke aanpak dat ze in staat zijn op te of regels al kent en als bovendien alle leerlingso ren wekkel leerlinge nvas tlopen bij het uitge n reeds over de nodige voorkennis beschikvoren van de taaken dat ze weten hoe ze die kenmen probeert dit onder andere in de leerling in moelijkenheden het best kunnen handte houden door groepem et gelijk taalhe lp en het spreekt dan ook voor zich zelf dat vaardigheid sniveaute vormen blijvend de voormgeving van de didactiek een heel ho mogelijke is echter een illusie vroeg of laat onderne ming is heeft men stede s weer te maken met hetet roge in wat volgt probeer ik een concretenegroepen bovendien heeft een verdoorgevoorstellinge te geven van enkele belangenrijke dreven homogenisering als gevolg dat de taalelementen van het analytische taakgerichte taalvaardige leerlinge nsneller voortgaan dan de v aardigh eids onderwijs en van de criteria waar niet taalvaardige en dat de kloof tussen beide aantaken moeten voldoen om effectief te zijn groepen alleen maar groter wordt in de mate de illustraties hierbij komen uit klim op een dat allochtone leerlingende bevolking van die lessen serie taalvaardigheid ne derlands voor de tweegroepen uitmaken zorgt hun taalachter eers te graad van het secundair onderwijs ontg rond er dus voor dat ze massaal te recht komen wikkeld op het steunpunt² in het kader in de zwakke richtingen van het voortgezet te van het ovs onderwijs en dat is nu net wat men wil voor komen met het invoeren van het² betrokkenheid doet wonderen de programma binnen het ovs belid e erste veris te om de taakgericht e aanpak te bij analytisch onderwijs bes taat alle ren in doen slag en is dat de leerling en zich betrokken de eers te plaats uit het verwerken van het taalvoelen bij de les de leerlingen moeten dan aandoe dat aan een bepaalde taak gekoppeld ook voldoen de gegronde reden en heb ben om 144 moer 1996 3 peter floor j o bart ge rt sofi e sara frank miek familie ge l i jke nisse n do elstelling spreken het formuleren en beargumenteren van redenen en gedetailleerde beschrijvingen opdracht puzzel de families weer bijeen bekijk de portretten van de ouders aandachtig het zijn mijnheer en mevrouw jansens reusens 1 en mijnheer en mevrouw peeters willems 2 het eerste paar heeft vier kinderen het tweede vijf als je goed kijkt wie

pp wie ge lijkt kun je precies uitmaken wie de kinderen zijn die bij 1 horen en wie de kinderen die bij 2 horen zo kun je dan de twee verschillende families terug samenstellen schrijf de namen van de kinderen in de voorziene vakjes leg telkens uit pp welke gelijkenissen en verschillen je je keuze baseert afbeelding 3 taalaanbod als middel om een probleem op te lossen aan een taak te beginnen daarom moeten taken zo worden opgezet dat ze tot een concreet taken zo ontworpen worden dat het taalaanbod creëert res ultaat leiden zodat de leerling ernaar bod verwerkt in de taak geen doel op zichzelf is met een welbepaald doel voor ogen aan kun maar een middel om iets te bereiken om een te beginnen zo is het belangrijk dat de bepaalde handelingen uit te voeren of een oplossing opdrachten bij teksten niet enkel bestaan uit sing te zoeken voor een bepaald probleem het lezen en begrijpen van de tekst in kwestie zoals in het voorbeeld hierboven maar dat het lezen van teksten heel doel gericht gebeurt naar aanleiding van specifieke verder moet ervoor gezorgd worden dat de leesopdrachten waarbij de tekst een noodzaak is moer 145 ta ngra m doelstelling lezen de instructies uit een tekst kunnen interpreteren om een handeling uit te voeren opdracht hieronder kun je lezen hoe je een tangram moet maken en wat je ermee kan doen proberen maar 1 benodigdheden een stuk dik karton van minimum 10 cm bij 10 cm potlood schaar meetlat zwarte verf maar dat hoeft niet 2 werkwijze eerst teken je een vierkant van 10 cm bij 10 cm verdeel het aan elke zijde in vier gelijke delen en verbind die met potlood zie de stippellijn op onderstaande tekening dan teken je de volle lijnen over zoals op de afbeelding de overblijvende stippellijnen veeg je weg tenslotte knip je het vierkant in stukken langs de volle lijnen 3 puzzelen gooi de stukken door elkaar en tracht zonder de tekening te bekijken het vierkant te maken echt niet zo gemakkelijk als je het goed kent kan je je vader je moeder broers zussen of vrienden uitdagen binnen de twee minuten het vierkant te maken buiten het vierkant kan je oneindig veel meer puzzels maken je kan ook muurtjes of cijfers vormen je kan de gegeven voorbeelden namaken maar het blijft de bedoeling dat je zelf vormen zoekt en nu puzzelen maar 5 afbeelding 4 tekst als hulpmiddel voor het uitvoeren van een handeling 146 moer 1996 3 s c hon e s la p ers doelstellingen lezen gericht informatie verwerken uit een informatieve tekst t schrijven antwoorden in volzinnen formuleren op basis van de informatie uit een tekst opdracht hieronder vind je een aantal vragen in verband met de winterslaap van de beer probeer in groep een antwoord te bedenken op deze vragen en zet dat op een kladbaadje 1 waarom houden beren een winterslaap 2 hoe ziet de slaapplaats van de beer er van binnen uit 3 slapen beren onafgebroken door tijdens hun lange winterslaap 4 beren eten enorm veel in de periode voor hun winterslaap waarom 5 hoe zien pasgeboren beertjes eruit 6 tijdens de winterslaap van de beer stoppen zijn spijsverteringsorganen met werken er zijn echter nog dingen die anders gaan werken welke heb je op alle vragen een antwoord kunnen vinden maak gebruik van de onderstaande tekst om jullie antwoorden aan te vullen en te verbeteren zet je definitieve antwoorden in volledige zinnen op de stippellijnen onder de vragen beren houden een winterslaap om energie te sparen in de periode dat er weinig te eten en te drinken is ter voorbereiding op hun lange rustperiode werken ze enorme hoeveelheden voedsel naar binnen waardoor ze zo'n 45 kilo zwaarder dan

normaal wegen vervolgens maken ze hun schuilplaats klaar in een hol een uitgegraven leger van bijvoorbeeld een hert of zelfs in een holle boom ze gebruiken nooit tweemaal dezelfde plaats binnen maken ze een slaappleats van blad mos gras en stukken schors in het najaar gaan beren steeds langer slapen als de winter komt en de temperatuur onder het vriespunt daalt dommelen ze in vaak versche idene weken achter elkaar tijdens hun winterslaap verliezen beren het grootste deel van het gewicht dat ze in de herfst aankwamen hun spijsvertering-organen stoppen met werken en voor hun voedsel tijdens deze periode zijn ze volledig aangewezen op hun verzamelde lichaamsvet niemand weet hoe maar op de een of andere manier breken beren hun lichaamsafvalstoffen af en zetten die om in proteïnen hun lichaam heeft blijkbaar ook geen last van de grote hoeveelheden cholesterol die vaak tijdens de winter slaap ontstaan bij de mens kan dit verstopping van de slagaders veroorzaken of galstenen maar beren schijnen daar geen last van te hebben ondertussen vertraagt de hartslag van de beer van het normale aantal van 80 slagen per minuut tot maar 8 dankzij zijn dikke vacht daalt zijn lichaamstemperatuur maar een paar graden tijdens de winterslaap worden de berejungen geboren de vrouwtjes worden hierdoor nauwelijks gestoord de in januari of februari geboren beertjes gewoonlijk twee of drie in een worp zijn eerst nauwelijks groter dan raten wegen nog geen halve kilogram en hebben geen vacht de opgroeiende jongen voeden zich met de melk van hun slaperige moeder en kunnen tegen het voorjaar al wel zo'n driehonderd kilo wegen hoe weet een beer wanneer hij zich op de winterslaap moet gaan voorbereiden men heeft vastgesteld dat een aantal hormoonachtige stoffen die de lichaamsfuncties van de beer regelen tijdelijk ophouden met werken maar of beren nu gaan overwinteren omdat de dagen korter worden en het voedsel schaarser wordt of omdat het weer verandert blijft nog steeds een groot geheim afbeelding 5 specifieke lesoopdracht bij een tekst t 1996 3 moer 147 zakelijk hulpmiddel is om een probleem op te de andere aspecten die eigen zijn aan dat lossen of zoals in afbeelding 4 om een hande domein mee in de tekst t verwerkt lingen uit te voeren op het steunpunt nt2 werd een inventaris opgemaakt van de zogenaamde algemene wil de tekst een noodzakelijk hulpmiddel zijn schooltaalwoorden schat die is het resultaat voor de uit te voeren taak dan moet er in die van een systematische analyse van het taalge tekst informatie aangeboden worden waarover bruik in zaakvakboeken die gebruikt worden de leerlingen nog niet beschikken er moet in de eerste graad van het secundair onderwijs met andere woorden een informatiekloof zijn deze lijst kan als richtlijn worden gehanteerd die aan de hand van de tekst kan overbrugd voor het selecteren of aanmaken van teksten worden en taken er moet dan voor gezorgd worden daarnaast moeten leerlingen ook een motief dat de geselecteerde woorden geregeld opduiken hebben om de informatie uit de tekst te verken in gevarieerde contexten zodat de leerlingen aan de hand van de taak moet een werving ervan meer kunnen krijgen in de voorlees behoefte gecreeerd worden afbeelding 5 gaande voorbeelden geven de onderstreepte is hiervan een voorbeeld om de betrokken woorden een beeld van het soort woordenheid van de leerlingen te verzekeren moet waar het om gaat let wel op die woorden zijn ervoor gezorgd worden dat de inhoud van de een middel om het taalaanbod onder control

e te kst of de taak interes sant of uitdagend te houden en in die zin door de l e erkr a cht in geno eg i s tevens moet het om onderwerpen het oog te houden maar binnen de taak zijn ze gaan die hun ke nnis van de wereld uitbreiden niet als losse woord e n te behandelen z e zijn een greep uit de mogelijke thema s het uit zeker en vast geen doel op zich ze zijn d a n sterven van de dinosauruss e n de ondergang ook niet ond e rs tre ept in het materi a al van pomp eji de mysterieuze vaardigheden van be s temd voor d e le erlingen fakirs e n slangenbezweerders ee tgewoonten over de he l e wereld het verschijnsel gezichts h et belang van interac tie hoezeer er bedrog e nzovo ort ook geprobe e rd wordt om homogen e g ro e pen te vormen he t is onmogelijk en ook ni e t r elevant taalaanbod taken en teksten wenselijk om de heteroge niteit in een klas vol moeten du s in de eerste plaats gekozen wor ledig weg te werken als je werkt met hetero den op bas is van hun motiverende waarde gene klassen dan betekent dat echter meteen toch is er nog e e n ander belangrijk selectie dat taken en teksten moeilijk g enoeg moeten criterium dat ervoor zorgt dat d e keuzemoge zijn en voldoende nie uw taalaanbod moeten lijkhe de n niet onbeperkt zijn aangezien het leveren willen a ll e leerlinge n iets bijleren dit de bedoeling is de s choolse ta a lvaardigheid van h eeft wel als gevolg da t de kloof die de mind er de le e rlinge n te ontwikkelen moet e n de tak en taalvaardige l e erlingen moeten overbrugg e n en te ksten zo g ekozen worden dat het formele e r g groot kan zijn dit to egankelijkheidspro ab strac te taalgebruik eigen aan de schooltaal bleem kan grotendee ls worden opgelost door erin aangeboden kan worden zo z al een dia voldoende gelegenheid tot interactie in te loog in omgang s taal niet ges c hikt zijn omdat bouwe n die int eractie kan zowel bevord erd het taalge bruik daarin te sterk afwijkt van het worden door de inhoud van de taak i al s beoogde schoolse taalgebruik door de manier waarop ze wordt georgani d e b e langrijkste toets t e n om na t e ga an of seerd 2 het gegeve n taalaanbod aan de s c hooltaalnor men voldoet is woordenschat taal als geheel wanneer ver s chillende oplossing en mogelijk vertoont namelijk een zodanige s amenhang zijn bij een taak of wanneer de juiste oplos s ing dat een b e pa ald soo rt woordgeb ruik a uto heel wat redeneringswerk vraagt dan zal dit matisch de an dere elementen e n structuren automatisch dis cu ss ie uitlokken en dan mo e oproept die s amen met dat woordgebruik bij ten leerlingen hun antwoord ook verdedigen e e n bep aald soort taalgebruik horen als de zie afbeelding 6 woorde nsc hat in een tekst aan s luit bij het het i s dan aan de le erkracht om deze inge beoogd e soort taalvaardigheid dan zitten ook bouwde interactiemomenten te ondersteune n 148 moer 1996 3 en deze als aanleiding te gebruiken om aan men te sign a lere n veel lag e r dan in e en kl assi betekenisonderhandeling te doen leerlingen kale situatie en de uitl e g di e z e va n hun m ed e zullen zich tijdens deze momenten minder leerlingen krijge n is vaak to e gankelijk e r d a n geremd voelen om begripsproblemen te sig die van de leerkrac ht omdat zij on g eve er op naleren en de leerkracht kan de nieuw dezelfde golflengte zitten d e st erke l e erlingen gevormde hypothesen over het te verwerven brenge n hun taalvaa rdigheid dan wee r op e en taalaanbod bevestigen of bijsturen hoger peil doo rdat ze d e dingen waar ze mee bezig zijn ni e t all e e n moet e n b egrijp e n ma a r i n het ziekenhui s z e ook mo eten kunnen uitl eggen aan de a nde re gro epsleden d o

elst ellin g het gevaar bij d eze mani e r va n werk e n i s we l spreken formuleren en beargumenteren van dat bepaalde l e erlingen omwille van hun redenen in discussie met andere leerlingen dominante persoonlijkheid of hun meer ontwikkelde taalvaardigheid de uitvoering van de de moeder van hans ligt voor een tiental opdracht volledig op zich nemen en er zijn een paar dagen in het ziekenhuis ze heeft namelijk haar teringrepen mogelijk die dit verrijde het voet gebroken op het ogenblik dat ze naar het invoeren van het principe van verdelde informatie ziekenhuis werd overgebracht heeft ze hans materie is er daar een van de informatie nodig gevraagd van thuis een aantal dingen mee te voeren het uitvoeren van de taak wordt in dit brengen die ze zeker nodig heeft in het ziekenhuis geval verdeeld over de leerlingen binnen de huisgroeppalen leerlingen zijn dan verantwoordelijk voor hun stukje informatie en al die stukjes hier is de lijst van spullen die hans naar zijn je informatie zijn nodig om de groeps moeder heeft gebracht opdracht te kunnen uitvoeren de eerste fase haar tandenborstel mes vork en lepel een waarin elk groeps lid individueel een verscheiden nachtkleed een wekker lakens en een deken lendenstukje informatie krijgt te verwerken kan pantoffels zeep een zakmes handschoenen eventueel in nieuwe groepen uitgevoerd worden haar borduurwerk geld een doosje lucifers een den gevormd door de leerling en uit de flesopener ondergoed schilde groepen die de derde informatie en momenten verwerken op deze manier kan ook opdracht deze eerste fase in interactiviteit gebieden en zal wat vind je van de keuze die hans gemaakt en de zwakkere leerling en betweter gewapend heeft zijn al die spullen even noodzakelijk zijn in de tweede fase als ze hun taak als expert voor een verblijf in het ziekenhuis onder voor hun stukje informatie moeten waar streep de spullen die je wel heel belangrijk nemen en in hun oorspronkelijke groep leerling vindt en doorstreep de spullen die volgens jou zijn in die tweede fase ge noodzaakt hun overbodig zijn informatie uit te wisselen en alle leerling en hebben daar bij een gelijkwaardige inbreng afbeelding 6 opdracht die interactie uitlokt uiteraard bevoordert deze manier van werken zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de 2 daarnaast kunnen leerlingen ook samengezette interactie tussen de leerlingen worden in het terogene groepjes om aan een opdracht in afbeelding 7 is een voorbeeld taak te werken in dit geval is er volop interactie van een taak opgezet volgens het principe van actie tijdens het uitvoeren van de opdracht verdeelde informatie wordt onderhandeld over de manier waarop de taak moet aangepakt worden over de betetot slot alles op een rijtje kennis van moeilijke woorden over de juiste oplossing enzovoort sinds 1990 is in vlaanderen het onderwijssysteem uit de praktijk blijkt dat zowel leerling en voorrangbeleid in werking getreden om een meer beperkte als leerlingen met een grote aantal scholmen te allen oehone leerlingen de taalvaardigheid hier wel bij waren voor de kans te geven aan acties tandsb e strijdende zwakke leerlingen is de drempel om probleem onderwijssimulering te doen de rlands als 1996 3 moer 149 waarom wordt gezegd dat klavertjesvier geluk brengen doelstellingen lezen verklaringen uit een tekst halen schrijven losse elementen samenbrengen tot een korte tekst opdracht 1 klavertjes vier brengen geluk zegt men weet je ook waarom brainstorming in groepjes van drie opdracht 2 zoek in je tekst

naar mogelijke verklaringen voor het bijgeloof in verband met het klavertje vier elke leerling uit het groepje krijgt een van de onderstaande tekstjes en lost bovengstaande opdracht individueel op a waar komt het idee vandaan dat klavertjes vier geluk brengen boeren hebben vaak gedacht dat het geluk bracht als er op hun land een stuk was waar klaver groeide en misschien is dat ook wel zo klaver behoort immers tot een kleine groep van planten die het vermogen hebben stikstof uit de lucht te kunnen opnemen ze zetten die stikstof om in een stof die de bodem vruchtbaar maakt daarom wordt klaver tegenwoordig nog gezaaid als groenbemester klavertjes vier vind je niet in grote kwantiteiten ze zijn eerder zeldzaam het geluk is maar niet voor iedereen weggelegd b waar komt het idee vandaan dat klavertjes vier geluk brengen het verhaal wordt verteld dat eva een klaverblad met vier blaadjes meenam toen ze met adam werd verdreven uit de tuin van eden sindsdien zegt men vaak dat iedereen die een klavertje vier weet te ontdekken iets van het paradijsgeluk terugvindt klaverges vier vind je niet in grote kwantiteiten ze zijn eerder zeldzaam het geluk is maar niet voor iedereen weggelegd c waar komt het idee vandaan dat klaverges vier geluk brengen klaver was in ierland een heilige plant dat was zo al meer dan tweeduizend jaar geleden bij de druiden een druide was een man die zowel de kwaliteiten van een onderwijzer als van een priester en magier had een klavertje vier heeft de vorm van een kruis en in de druidische godsdienst was een kruis een geluksteken daarom gingen men er in ierland van uit dat kruisvormige planten over het vermogen beschikken om geluk te brengen klavertjes vier vind je niet in grote kwantiteiten ze zijn eerder zeldzaam het geluk is maar niet voor iedereen weggelegd opdracht 3 zet de verklaring die ieder van jullie gevonden hebben samen op papier de leerlingen maken per drie een tekstje met de verschillende verklaringen die ze hebben gevonden afbeelding 7 leesopdracht met verdeelde informatie twee de taal is een van de domeinen waarbinne taalgebruikssituaties vertrouwd worden het gebruik van de doelstelling van de tekst dit analytisch taalonderwijs genoemd bijwerking is het ontwikkelen van de schoolse analytisch onderzoeksbijdrage in de taalvaardigheid van de leerlingen de zoektocht naar de eerste plaats uit het verwerken van de taal die tocht naar de meest effectieve manier om aan een bepaald taakgebied te werken heeft ons geleerd tot een taak moet worden opgebouwd dat de benade ringswijze van taal die zoveel mogelijk leerlingen zich er voldoende bij betrokken aansluit bij spontane taalverwerking doordat ze voelen en voldoende gemotiveerd zijn om de taal te leren 1996 3 meestal vrij moet elke taal toch op te lossen en van taakgericht taalonderwijs een praktisch en daarnaast moet de taakgericht zijn op het schrijven uit het basisonderwijs invlaanderen aanbieden van de abstracte cognitieve veel in kroonj t va l l en rednerlands als eindesc hooltaal om de taak te toegankelijk tweede taal in het onderwijs praktijk beschrijvingen te maken voor alle leerlingen en om de uit Nederland en vlaanderen s grave n h a g e t a a l t a a l v a a r d i g h e i d v a n d e l e e r l i n g e n i n h e t u n i e v o o r z e t t e n 46 1994 p 131159 alge meen no g m e e r t e v e r g r o t e n i s h e t l o n g m g c r o o k e s t h r e e a p p r o a c h e s t o n o o d z a k e l i j k d a t e r v o l d o e n d e i n t e r a c t i e e n t a s k b a s e d s y l l a b u s d e s i g n i n t e s o l q u a r t e r l y b e t e k e n i s o n d e r h a n d e l i n

gs mom e nte n word en vol 26 nr t voorj a ar 1992 p 27 55 in gebouwd d e onve
rmijd elijke h et e ro ge nite it in een kl as kan hi e raa n een po s it i eve bijdrage l
eve ren o ok al i s d e invoe ring van an alytisc h t aa l ond e rwij s gee n ee
nvoudige z aak zie duran linse n 1 99 4 ik ben e r va n overtuigd dat zij d e taal-
vaardigh e id e n d e sc ho olloopbaan van ee n g ro ot aa ntal l ee rlingen di e m
et h e t huidi ge taalonde rwij s nie t gebaat z ijn allee n maar te n goe de kan kom-
men literatuu r b e rl et i e a ins tr umen taal lel ysta d sti chting tvt o 1994 bogae
rt n g g oossens e a klimop 1 reis n aa r d e wereld d e urne pl an ty n novum 1992
bogae rt n g goossen s e a klimop 2 wereld reizigers d e urn e pl a ntyn novum
1993 bo gae rt n g g oosse ns kli mop 3 naa r and e re we relde n d e urn e plan ty
n novum 1994 duran g wege n en omwege n n aar een grote re t a alvaardi g he id
n ed erlands e e n pra ktijk b e sc hrijving uit he t sec undair onde rwij s in vlaa nd
e re n in kroon j t valle n re d nederlands a ls tweed e t aa l i n h et o n derwijs
prak tijkbeschrijvingen u it nede rla nd en vlaa nde ren s gr ave nh age ta alunie
voo rz e tte n 4 6 19 94 p 61 1 9 6 h aj er m t m eestringa sc h oo ltaa l a ls struik
el b lo k didactische wenken voo r a lle d oce nten bu s sum c outinh o 1995 j asp
ae rt k ntr e n nt2 in n e d erland e n in vl a andere n eenheid o f ve rsc h eidenh
eid in kroon j t valle n re d het verschil voo r b ij nt r e n nt2 in nederland en in vla
and ere n s grave nhage taaluni e voorzette n 47 t e ver schijn en in 1 996 k e mn
a s e a bv zaal meth o de ne derlands voo r vs o mrvno groningen wolt e r s noord-
hoff 1994 linse n b m e t valle n en opst aa n de introdu ctie 1996 3 moer 151